

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11
12
13
14
15
16
17

DISSERTATIO INAUGURALIS
M E D I C A

D E

F A M E L E T H A L I

E X

CALLOSA OESOPHAGI ANGSTIA, CUM
DETECTIS IN QUIBUSDAM ABDOMINIS VISCERIBUS
ATTENTIONE DIGNIS PHÆNOMENIS.

Q U A M

NUMINE DIVINO FAVENTE

EX CONSENSU

GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ

P R O L I C E N T I A

G R A D U M D O C T O R I S

IPSIQUE ANNEXA PRIVILEGIA

RITE CONSEQUENDI

SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIET

ERNEST. GODOFREDUS GYSER,
SULZBURGO BADA - DURLACENSIS.

DIE XII. SEPTEMBR. A. R. S. MDCCLXX.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI,

Ex Prelo JONÆ LORENZII, Typographi.

Utinam liceret sæpius defunctorum cadavera scrutari! quot
non detegerentur latentes morborum causæ?

CELSUS *Præfat. L. I. p. 7.*

Quæ DEUS occulta esse voluit, non sunt scrutanda; quæ
vero manifesta fecit, non sunt negligenda, ne & in
illis illicite-curiosi, & in his damnabiliter inveniamus
ingrati.

PROSPER. *de vocat. gent.*

SERENISSIMO PRINCIPI

A C

DOMINO DOMINO

CLEMENTISSIMO

CAROLO

FRIDERICO

MARCHIONI BADENSI
ET HOCHBERGENSI

LANDGRAVIO SAUSENBERGENSI

COMITI SPONHEIMENSI ET EBERSTEINENSI

DOMINO IN RÖTELEN, BADENWEILER,
LAHR ET MAHLBERG &c. &c.

ORDINIS AB ELEPHANTO EQUITI

&c. &c.

PRINCIPI, MARCHIONI

A C

DOMINO DOMINO

CLEMENTISSIMO

HASCE STUDIORUM SUORUM PRIMITIAS

DEVOTISSIMA MENTE SACRAS ESSE CUPIT

AUCTOR.

PROÆMIUM.

ASCLEPIADEAM artem ex solerti cadaverum inspectione, aptaque eorum dissectione jamjam ab antiquissimis non solum temporibus, præstantissima adeptam esse incrementa; sed & ad hunc, quo vivimus, diem, permultis exinde ditari commodis, quis est, qui ignoret? Anatomia siquidem magnum medico procreat emolumentum, indeque ei, ut addiscat illam strenue, summè est necessarium: per hanc artis salutaris tyro ad accuratam exactamque fabricationis corporis

poris humani dijudicationem perducitur; medicus vero practicus; varias variorum morborum & symptomatum, vix alias enucleabilium, causas detegit absconditas. Felix igitur faustusque prædicandus medicinæ cultor, qui tali in Lycæo, quale Argentinensium est, studiorum gratia per tempus aliquod potest versari, ubi præter Collegium, in quo præeunte Excell. Domino EHRMANN, *Medicinæ P. P. extraord. medico Xenodochiali experientiss.* ac Præceptore meo valde æstumando, ægri Nosocomii civici visitantur coram lectis, Clinicum vocas, reliquæ quoque scientiæ ac bonæ artes, ars inprimis cadavera secandi ad tantum pervectæ sunt fastigium. Theatrum quippe, quod heic floret, anatomicum, non modo pretioso ac insigni Cimeliarchio & copioso cadaverum superbit numero, sed & sub auspiciis & indefesso labore Viri Ampliss. Excellentiss. atque Experientiss. Domini JOH. FRID. LOBSTEIN, *Med. Doct. Anat. ac Chirurg. P. P. Ordinar.* Fautoris atque Præceptoris ad vitæ dies maxime colendi, nova in dies adhuc capit incrementa. Vir hic totus in eo est, ut morborum per Doctiss. Domini Medici, valetudinarii civilis, auxilia haud superatorum, sedes ac causas, minutissimas non minus ac majores C. H. partes, earumque structuram, summo cum candore summaque cum fidelitate Auditoribus magno semper numero adstantibus explicet atque demonstret, sicque eorum cuilibet, in C. H. fabricam inquirendi, solidaque medicæ scientiæ stabilimenta ponendi, amplissimam largiatur occasionem. Ego autem,

tem, cum a quinque nunc, quibus hocce frequentavi theatrum, annis, præter multa alia curiosa, etiam præternaturale quoddam circa Oesophagi tubum, ex peculiari, qua venerandus Præceptor me fovet, benignitate viderim, materiam hanc, Dissertationis inauguralis themati destinavi; quem in finem morbosæ Oesophagi reliquorumque viscerum examine accurate riteque instituto, visa calamo suscepi, illorum disquisitionem in hacce Thesi cum morbi historia combinatam clare pertractaturus. Dubito quidem mi Lector! de hac re & adhuc valde hæreo anceps; at QUINTILIANI præceptum meis stimulum addidit conatibus, ubi ait: *Audere non dedecet, & si quid desit operi, supplet ætas, & si quæ dicta sunt juveniliter, pro indole accipiuntur.* Interim haud multum novi post lectionem hic inveniendum ingenue fateor, nec Academica lex nova postulat inventa, sed a Præceptoribus haustæ doctrinæ jubet dare specimina: si itaque aliorum proficio laboribus, si illis ex aliis utor, quæ optima sunt, si denique velut in alieno prato plurima perlustro, floribus incumbo, mella delibo, minime erubescō. Quis enim juvenum tam sapiens, tam felix? qui omnia, quæ profert, diceret: hausi ex meo ingenio. Unde nobis illa quæ scimus, nisi plerumque ex aliis? ergo, qua ratione me puderet fateri nescire, quod nesciam? Cæterum DEUS T. O. M. conaminibus meis qualibuscunque adspiret, Lectoremque candidum, pagellas hæce ut placidis arripiat ulnis, voti jamjam compos factus, humaniter rogo, id quod

A 2 ejus

ejus circa scriptorum juvenilium taxationem, æquitas sperare me jubet, & si forsitan res, non eo, uti decet, ordine, sint positæ, in ordinem redigat; sic omiſſa ſupplendo, ſtylumque rudioſum exornando, vitia occurrentia amiciffime corrigendo, illud efficiet, quod cognitum eſt: *Tandem fit ſurculus arbor.* Critica autem mente natis, notum iſtum OWENI verſiculum liberaliter offero: ſi nimirum

*Non cuivis Lectori, Auditorive placebo;
Lector & auditor non mihi quiſque placet.*

CAPUT

CAPUT PRIMUM.
MORBIDI SANIQUE
OESOPHAGI ANALYSIN SISTIT.

§. I.

MISERAM si mortalium conditionem altius paulo rimamur, deprehendimus, vix non omnes in eo continuo laborare, ut propriam destruant sanitatem sibi que præcidant vitam. Plurimi enim eorum sunt gulosi, aburuntur sex rebus sic dictis non naturalibus die nocteque, & nullo habito ad eorum machinam respectu, promiscue qualibet, calida cum frigidis, acida cum dulcibus, & millia aliorum inter se invicem contrariorum, summo cum ardore ingurgitant, inscii aut immemores istius, quod Poëta (a) canit:

Est modus in rebus, sunt certi denique fines.

Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Et stoicorum philosophorum princeps SENECA (b) perquam lepide in horum monitum ita jamjam scribit: *Innumerabiles esse morbos non miraberis; coquos numeras.* Quam miræ autem in functionibus ad corporis existentiam necessariis, turbæ, ex tali vitæ genere procreentur, & quam varia mala, plus sæpius docta arte valentia, exinde texantur, tristis quotidie loquitur experientia, sequentique deglutitionis impeditæ confirmari & poterit exemplo quod paulo plenius Lectorum pace, gulosi cujusdam heluonis miseranda & trulentula enarrabit fata.

A 3

HISTO-

(a) HORATIUS L. I. Serm. Sat. 1.

(b) in cedro digna Epist. XCV.

HISTORIA MORBI.

VIR quinquaginta circiter annorum, qui potius vivebat, ut biberet, quam bibebat ut vitam protraheret, a prima jamjam juventute strenuus spiritus vini potator, crescentibus annis, hocce, uti credebar, delicio ita delectabatur, ut quotidie insignem ejus dehauriret rationem, qua sine, prouti ipse sæpius confitebatur, vitam peragere nequiret; ast non potuit non istius potulenti abusus ferius ocysive innumera post se trahere mala, quæ tandem a quindecim retro annis manifestare sese ceperunt. Primo omnium de dolore circa præcordia satis atroci læsaque paululum deglutendi facultate conquærebatur æger, quæ incommoda per aliquod abhinc tempus adeo altas capiebant radices, ut præter liquida nihil Oesophagus admitteret. Rebus sic stantibus civicum hujus urbis Nosocomium fuit ingressus, ubi de suo morbo examinatus, illum præcordiorum dolorem difficilioremque de die in diem deglutitionem si exceperis, nil accusavit, ita, ut si alimenti medicamentive quid assumeret, paucò momento, cum insigni mucæ ac salivæ copia rursus ejiceretur vomitu; sic tandem omni cibaria per Oesophagum via in totum fere clausa, dum nihil amplius ventriculo posset ingeri, ab isto tempore per Clysmata nutritia miseri vitam, in quantum id possibile, adhuc sustentare necessitas postulabat. Ægrotus ultimo morbi decursu febre erat afflictus, pulsuna vero nunquam, nisi, ubi mors erat in olla, intermisisse fuit deprehensum. Sic ægro per longa jejunia exhausto, famis plusquam Erisichtoniæ, lentitudine, viribus sensim fractis & confectis, dulci convalescentiæ spe privatus, animam tandem jejunam, prægressis quibusdam levibus motibus convulsivis, ad plures reddidit cum gemitu. *Cadavere dissecto*, Oesophagus, ubi prope asperæ arteriæ bifurcationem suam sumit decursum, laterè

latere cum suo dextro sinistroque firmiter duabus glandulis inclusus inhærebat bronchialibus, dextra majore ac dextiore sinistra, scirrhotis: ibi & lobus pulmonis vertebris nonnullis dorsalibus, quibusdamque costis erat annexus, in latere autem opposito, liber undiquaque reperiebatur sinister. In media circiter Oesophagi parte circulus callosus, seu fere cartilagineus, si ita loqui licet, sese fistebat, qui in fibrarum muscularium præsertim textura erat conspicendus, quique Oesophagi lumen ita coarctabat, ut ejus periphæria specillum vix æquaret exile; id quod statim prius immisus, dissectio tandem subsecuta facile ostendebant. Uno in oesophagi latere, sinistrum putes, carnosæ fibræ, longitudinales nempe cum circularibus apparuerant albidæ, illarumque continuatio ac cum intima connexio adhucdum erat integerrima, haud itaque difficulter, instrumentis adhibitis, separabilis: altero vero, dextro nimirum, penitus istæ eodem colore gaudentes inter se cum eadem modo dicta, quæ veluti erosa, coaluerant, ita quidem, ut earum directiones cultri anatomici ope haud ulterius examinandæ sese offerrent. In reliqua tunicæ intimæ superficie glandulæ istæ muciferæ, simplices, deprehendebantur duræ in ventriculum usque ita procedentes, albido itidem cum supra tum infra callosum, qui tractum obsidebat oesophagæum, circulum, colore conspicuæ. Pars canalis hujus superior reperiebatur ampliata, inferior autem sive infra anulum paululum magis erat angustata. Abdomine aperto, odor exhalabat gravissimus, viscera fere cuncta, quoad saltem aspectum, si exsiccationem & adhuc mox dicenda exceperis, conspiciebantur sana. Colon, ut & ventriculus cum duodeno erant a vicina bile transudante livido sublavescente colore affecti, nec non ea jecinoris pars, quæ in utroque latere vesiculam amplectitur. Glandulæ istæ mesaraicæ cum pancreate fuerant, quatenus tactus ostendit, infarctæ. Fællis receptaculum insigniter distendebatur maxima

xima bilis copia, ultraque scindentem hepatis marginem prominebat, a fundo ad cervicem usque plenissimum; dissectum dein dum fuerit, bilem ostendebat ex subflavo lividam, ita crassam, adeo tenacem ut scindere quasi potuisses, cæterum hepatis color, præter dicta, erat naturalis. Totus intestinorum tractus cum ventriculo ob oculos veniebat collapsus, sanguisque ater atramenti instar, in venis saltem illis mesaraicis, nullum admittens coagululum, offendebatur distentis. Lienis substantia apparebat paululum præter naturam turgidula, & post dissectionem multum sanguinis spissi, immeabilis, uti in reliquis vasis venosis, ejusdem adhuc inhærebat vasculis. Musculi denique totius C. excusci, nullaque fere pinguedine amplius circumfusi, sunt visci, ita, ut cadaver, macie plane confectum aspexeris.

§. II.

Homini, ut crescat, duret, simulque firmus sit ad sustinendos multiplices labores, necessaria erant ingerenda varia, alimenta scilicet solida ac fluida, quæ assumpta, viscerum, vasorum & humorum chylopoietorum actione ita mutantur, ut corpori nostro assimilentur, ejusque induant naturam; hæc, si assumuntur, absque mutatione prægressa per viam statim ab ore in ventriculum descendunt: illa vero ulteriori indigent præparatione, nimirum ut discerpantur, probe manducentur, & saliva, mucosæque inter masticationis opus sufficienter permisceantur, necesse est, ne naturalem cibariæ fistulæ expansionem superantes, ibidem hæreant, & suffocationis metum, ipsamque inferre possint mortem. Mansis sic, subactis, lubricatis nutrientibus, summus rerum opifex instrumenta & nobis concessit, quæ cibos talem in modum præparatos ex cavo buccarum palati ac faucium per pharyngem & œsophagum (de quibus in sequenti §. erit sermo) in ventriculum deducunt; sicque

ficque functio quædam nostri corporis oritur, deglutitio dicta, quam definimus, quod sit actio animalis, qua mediante solida & fluida, in decenti proportione ad commensurabilitatem constituta, ex cavo oris & faucium isthmo, ope musculorum hic laborantium, per pharyngem in Oesophagum atque ex hoc in ventriculum trudentur: quomodo autem hæc actio satis intricata, per tam numerosas amice simul concurrentes partes tam cito ac facile, ut non attendamus fere, peragatur, hujus loci non est explanare, ne nempe a scopo meo, Dissertationem, non integrum librum conscribendi, extravagari videar; cognitam enim ex anatom. icis & physiologicis istam suppono, incisosque ad Auctores (c), qui hac de re ex professo scripserunt, relego, & potius ad promissam pharyngis ac œsophagi descriptionem progredior.

§. III.

Pharyngem nimirum vocamus spatium illud amplum, difforme, quod pone velum palati pendulum, gargareonem, tonsillasque videre est; superius narium foraminibus, velum juxta mobile patulis, posterius vertebris colli cunctis ante magnum ossis occipitis foramen, os cuneiforme medium, musculisque vertebris ibi incumbentibus terminarum, inferius œsophago continuatum, cui ab anteriori parte trachea cum larynge, os cum lingua adjacet, & in hoc situ ille sub aspera arteria, defectui annulorum cartilagineorum in postica parte, membranæque ibidem collocatæ adhærens, prope spinam dorsalem plerumque recta (d) descendit

(c) Adeant III. HALLER. *prim. lin. physiol. Gætting. Ann. 1765. edit. C. 18. H. BOERHAAV. Instit. med. §. 70. 71. 72. & seqq. WALTHER. R. LUDWIG. Diss. de Deglutitione An. 1737. Lips. Hab. SCHACHER. R. SCHMIDER. Diss. de Ead. agent. An. 1705. ibid. defens. & præmissis FRID. BERNH. ALBINI dissertat. de Deglutitione Leida 1740. habitam alioque.*

(d) Fit enim interdum, ut jam magis ad sinistrum, jam iterum magis ad dextrum laryngis latus vergat, prout ipse aliquoties observavi.

dit ad quintam usque circiter thoracis vertebram, ubi ob aortam descendentem nonnihil dextrorsum cedit; ad nonam autem fere vertebram cum eadem laevorsum deflectit, ac tandem per diaphragma carneum transiens, amplior deinde ut plurimum factus in ventriculi orificium superius s. finistrum implantatur. Latera pharynx habet a maxilla inferiori, gena, velo palatino, processu pterygoideo, appendice styloformi, lingua, osse hyoide, laryngis majoribus cartilaginibus; anterius cavum apertum est, sic tamen, ut amygdalæ, velum pendulum ac uvula pro parte, hanc tegant aperturam; reliquum vero, quod his non occupatur partibus in oris patet cavum. Totam hancce caveam egregie de his sollicita natura investivit membrana, innumeris glandulis muciparis facta, quæ omnem hanc viam humectant & lubricant, ne nempe ab alimentis ficioribus vel asperioribus lædatur, vel hæc plane in canali subsistant; interior hæc membrana, tunicæ nares internas palatumque cum ore tegentis, epidermidis ergo hinc in locis muratæ & succifioris, est propago (e).

§. IV.

Hanc tunicam (§. præced.) textum sequitur cellulosum, flatu facile demonstrandum, necens cum illa musculares fibras, quas pharynx accipit varias, a variis nempe musculis ipsi contiguis, quibus a loco, unde oriuntur & finiuntur nomen datum est (f), quique illud pharyngis cavum pro variis in deglutitione perficiendis usibus distendunt atque coarctant: ubi vero actu œsophagi initium ingreditur, ibi duo præcipue strata muscularia, musculus sic dictum œsophageum constituenta, deprehenduntur, stratum putes circulare subjacens longitudinali. Horum autem stratorum
intimæ

(e) HALLER. I. c. §. 613. 619.

(f) vid. in not. c. §. II. citat. auctores.

intimæ fabricæ, sæpius a me institutum examen sequentia detexit (g): fibræ scilicet istæ circulares orrum suum a cricopharyngæo musculo trahunt, totam cibariam fistulam abque fere mutatione crassitie, modum in circulem circumreptantes; hæc deinde fibræ a longitudinalibus, ab utroque latere in sine cartilaginjs cricoidis distincte posterius ortis, inferiora versus magis magisque in superiori superficie crassescentibus, in inferiori autem, ubi tracheæ adjacent, gracilescentibus, in toto gulæ ambitu oblique superascenduntur, tunc demum in veras longitudinales desinentes, roborando circulares, sese in ventriculo dispergunt, tali vero cum intricato nexu, ut non nisi multa adhibita diligentia earum connexio queat distingui. Vasa pene infinita œsophagi perreptant substantiam, e quibus ut plurimum arteriæ, in collo a carotidibus, in thorace ab intercostalibus, in abdomine a coronariis enascuntur; venæ similiter in collo jugularibus, in thorace venæ sine pari, & in abdomine coronariis inseruntur, vasorumque lymphaticorum præsentiam, analysis docet anatomica, per hydrargyrum ductui thoracico injectum instituta; nervi denique potissimum ab octava nervorum cerebri conjugatione originem deducunt.

B 2

Extus

(g) Celeberr. WINSLOW. & Ill. de HALLER, manifeste inter se differentes, quilibet mecum hocce acutissimos anatomicos videbit, qui hac de re utriusque evolvet sententiam; ita nimirum posterior L. C. §. 619. loquitur: „ Exterior œsophagi tubus musculosus est, & ipse robustus, fibris a cartilagine cricoide posterius inferius continuatis, ex „ annularibus in longitudinales externas *degenerantibus*, œsophagum „ contra cibum elevantibus & dilatantibus, ut bucca recipi possit. Cel. WINSLOW in *Expos. anat. T. IV. p. 128.* prorsus fere contrarium proponit, ait nimirum: „ La seconde tunique est musculuse, „ composée des différentes couches de fibres charnues. Les plus externes sont pour la plupart longitudinales, & elles ne sont pas toutes continuées d'un bout à l'autre. Les couches suivantes sont obliquement transversales, celles d'après sont plus transversales, & les internes biaisent à contre-sens. Elles se croisent toutes en plusieurs endroits très-irrégulièrement sans être spirales ni annulaires.

Extus maxime posterius & lateraliter, multa ipsi apponitur cellulositas, paululum hinc inde stipata, deinde iterum laxa, ut dilarabilior, aptiorque omni recipiendo corpori evadat: poterit itaque pharynx tanquam latior infundibuli pars considerari, anterieus aperta, tubo illi, deglutienda in ventriculum deducenti, continua, ubi autem ille in canalem definit teretem, æquabilem, ibi non amplius sub pharyngis, sed œsophagi sub nomine venit.

§. V.

Dictis nunc breviter pro viribus de canalís hujus structura, dicendis, liquet: illum decenter constitutum & irriguum, primarium fere deglutitionis esse organon, seseque non mere passive in illa habere, ac si scilicet alimenta proprio pondere per infundibulum quoddam illaberentur in ventriculum, sed potius is, beneficio structuræ muscularis (§. præced.) contractus, notabiliter ingerendorum adjuvat transitum, quatenus circularibus fibrís angustatur, & boli ulterius volvendi, ne ad superiora resuant, longitudinalium motione, a superioribus partibus inferiores versus continuata, deorsum diriguntur, inque ventriculum impelluntur.

§. VI.

Ut vero gula, ad deglutitionem feliciter absolvendam, officio suo rite fungi possit, necesse est, ut justa gaudeat amplitudine, ingerenda subtiliter sint masticata, sufficienti humiditatum copia & hæc & œsophagus sint irrigata, atque vim insuper se stringendi obtineat: hic autem tam multi, tam atroces se offerunt morbi, qui tam necessariam œconomix animalis functionem aut lædunt, aut prorsus tollunt, ut, si omnes pro dignitate perferuari vellem, totum eumque haud parvum postularent librum: adeoque ne
 Dissertationis transgrediar limites, nonnullos tantum rario-
 res,

res, casu nostro valde analogos, œsophagi tubum vel immediate infestantes vel illum extrinsecus comprimentes, ex observatorum fide dignissimorum libris non docendi, sed discendi ergo extractos, B. L. pace brevissime proponam.

§. VII.

Callosorum ejusmodi circa œsophagum impedimentorum, carnosarum excrescentiarum & protuberationum infelici fœtura subnatarum, suo jamjam tempore fecit mentionem CLAUD. GALENUS, cujus hac de re loci perquam memorabiles sunt, dignique ut legantur (h), neque prorsus ignotum fuisse videtur subdolum hujus mali clandestini ingenium CÆL. AURELIANO: scribit enim dilucide: „magis, cum initia „atque summitas stomachi callosa, videbuntur vehementiori „curationis gradu indigentia (i); ast missis veteribus, videamus, quid recentiores hæc de morbis nobis tradiderint suis in observationibus. Inter has cum aliis præcipue eminent luctuosæ istæ historiæ de œsophago quodam occallato & cartilagineo a Cl. SAMPSONIO & Cl. BECKERS fideliter relatæ (k), quarum in una hicce tubus in tota sua fere longitudine a clavicularum regione ad ventriculum usque cartilagineus invenitur descriptus, adeo simul angustus, ut feram vix porcinam transmitti pateretur; huic singulari observationi gemina est altera sequens: Oesophagus, tribus ab ore ventriculi digitis, a cartilagine annuliformi, exiguo foramine prædita, ab ipso œsophago enata, in totum fere obturabatur. Sic œsophagum a cartilagine plane obturatum vidit STOFFELIUS (l). Ita & miles quidam, magnam in deglutien-

B 3

(h) vid. L. III. de Sympt. causis C. II. & L. V. de Loc. affect. C. V.

(i) in L. II. de Morb. Chronic. C. II.

(k) Prior videre est dans les Memoir. de l'Acad. de Chir. T. I. p. 489. & posterior in Miscell. N. curios. T. I. An. IV. Obs. 67.

(l) In BONETI Libro aureo Sepulchr. scilicet anat. T. I. L. III. Sect. IV, Obs. 20.

glutiendo difficultatem, nullum autem prorsus dolorem sentiens, propter hujus partis callositatem cum conjuncta erosione mortuus est (m). Coalitum œsophagi callosum observavit MAUCHARTUS (n). Impedimentum quoddam durum glandulosum, in œsophagi cavo, in media circiter ejus longitudine incipiens, & ad superius ventriculi ostium productum, quod totam caveam adeo replebat, ut vix in ventriculum intrudi posset specillum habet PRINGLE (o). Gulam in sua parte inferiori, in albam, crassam, scirrhosam substantiam conversam vidit TAYLOR (p). In alio cadavere tabe confecto, durum & callosum tumorem, orificio ventriculi superiori adnatum, mearum ita præcludentem, ut nil cibi potusve descenderit, quin iterum regurgitaret, reperit BONETUS (q). Duros, aridos ac sublividos carbunculôs, supra ventriculi ostium superius, hæsisse recenset HELMONTIUS (r).

§. VIII.

Propositis (§. præced.) iis affectibus, qui immediate in ipso œsophagi canale hærebant, reliquum est, ut adhuc paucis nonnulla tantum adducamus exempla, ubi iste tubus a causis externis comprimentibus, ad deglutionis negotium rite peragendum, redditus fuit ineptus; sic in casu nostro glandulæ bronchiales, quoque illum comprimebant, scirrhosæ. A glandulis dictis dorsalibus valde intumescentibus, quæ in posteriori œsophagi parte juxta quintam circiter dorfi vertebram sitæ ac naturaliter exiles sunt, opè adhuc tumo-

ris

(m) *Commerc. litt. Nor. An. 1741. Hebd. 25. n. 1.*

(n) *In Diss. de Strum. Oesoph. R. Beuttel Tubing. 1742. hab. §. 11. cf. & hic Sylo. Prax. med. L. I. C. 5.*

(o) *In Aët. Edimburg. T. II. Obsf. 24.*

(p) *ibid. Obsf. 25.*

(q) *L. c. Obsf. 22.*

(r) *In Tumul. pest. p. 217. seqq. Ejusdem farinae multa etiam reperire licet in DIEMERBROECK. Anat. L. I. C. 8. p. 23. & in BONET. l. c. T. II. Sect. VII. L. III. Obsf. 27. 28. seqq.*

ris inter œsophagum & asperam arteriam positi, impeditam deglutitionem lethalem memoriæ tradidit TULPIUS (s). Analogum tristem casum itidem profert BOERHAAVIUS redi-vivus, Ill. volo GERARD. VAN SWIETEN (t), ubi homini cuidam scirrhusus tumor œsophagum sic presserat sensim auctus, ut ultimis miserimæ vitæ mensibus, nonnisi paucas lactis guttulas aqua diluti, vel tenuis jusculi, & adhuc cum summa molestia, potuerit deglutire. Virum secuit LAUR. HEISTER (u), qui nil cibi aut potus amplius deglutire poterat, ob quoddam obstaculum, quod non in faucibus sed in tho-race percipiebat; in hoc glandulam quandam dorsalem œso-phago adhaerentem, ad ovi gallinacei magnitudinem au-ctam, reperit, unde œsophagus adeo comprimebatur, ut nihil amplius transire potuerit. Sæva tandem steatomata, quæ liberiora ad ventriculum itinera adeo claudunt, ut nulli cibi, licet ore flagranter accepti, inde libere descendere at-que cocti redactique in chylum & sanguinem, corpus ale-bergensia (v), exemplum, quodque ob suam gravitatem, Lectorum venia hic adscribere haud pigror: ingens nimi-rum steatoma tantæ duritiei, ut cultro vix cederet, ma-gnam thoracis partem replebat, pleuræ, mediastino, pe-ricardio accrerum, pariterque cohærens œsophago, cum quo descendebat per diaphragma; ibi illum non solum val-de comprimebat, sed & versus ventriculi dorsum ad pylor-um usque eundem reclinabat, ipsum pylorum pariter mole sua arctans. Miser æger, in cuius cadavere tantæ molis tumor

(s) In *Obs. med. L. I. C. 44. p. 84.*

(t) In *immortal. Comment. op. L. B. edit. T. I. p. 37. n. 5.*

(u) *Comp. anat. T. II. §. 389. de his & vid. DIEMERBROECK. l. c.*

L. II. C. 16. VERHEYEN Anat. Tr. III. C. 10. Hist. Acad. reg.

Paris Ann. 1700. DODONEUS in Annot. ad Beniven. de Abdit C. 30.

MECKREN. Obs. med. chir. 34. BONETUS l. c. T. I. L. I. Sect. XXI. Obs. 4. BLANCARD. in Collect. med. phys. Cent. III. C. 54. &c.

(v) *T. III. p. 353.*

tumor reperiebatur, diu laboraverat difficili deglutione, & circa vitæ finem quævis deglutita ilico rejiciebantur per os, licet minima etiam copia simul assumerentur. Sed sapienti nunc de iis deglutionis impedimentis, quæ præcipue ad casum nostrum spectant, sat, manumque de tabula, admonitus istius dicti præclari: „ non minus magnam „ virutem esse, scire desinere, quam scire dicere. „ Qui meorum Lectorum plura de hac materie legere cupiunt, illos ob prolixitatem, si omnia exscribere vellem, evitandam, ad Auctores (*w*), qui mirabiles satis deglutionis tum læsæ tum impeditæ, observationes litteris conscriptas proponunt, ablego, ac potius Summi Opificis providentiam sapientiamque collaudo, qui corpori nostro caduco fragilique tam affabre fabricata concessit organa, quorum auxilio alimenta & assumi & in chylum & sanguinem converti queant, ut machina nostra ad decentem excrecere magnitudinem, atque in statu sano vegetoque conservari possit, in simul vero etiam exopto, ne mortales nobilissimo tali organo, uti est pharynx cum œsophago, abutantur, quippe qui sapius, nimium gulæ indulgentes, ingerenda & quantitate & qualitate peccantia avariter plenisque in se ingurgitant faucibus, atque ideo tantum abest, ut ex cibi potusve ingurgitatione aliquid emolumenti procreetur corpori, ut istud potius in morbosum conjiciatur statum, & subinde ipsi acceleretur a natura concessus vitæ terminus.

§ IX.

(*w*) Adeant, si placet, BONET. *l. c. T. I. L. III. S. IV.* HILDAN. *Cent. IV. Obs. 34.* SCHURIG. *Chylolog. p. 256. 285.* RHODIUM in *Obs. med. Cent. II. 46.* TULP. *L. I. Obs. 26.* PLATER. *Obs. C. de transitu per gul. defect.* ABERNETHY in *Act. Edimb. T. III. Obs. 27.* DE HAEN *Tract. de Deglution. l. deglutitor. in cavum ventricul. descens. impeditur p. 5. seqq.* BOERHAAV. *Tr. sub tit. Hist. morb. atroc.* ZACUT. LUSITAN. *de med. princ. hist. 65. L. II.* DONAT. *Hist. med. L. III. C. 3. 4. 5. 6. 8.* SCHENCK *Obs. med. L. III. alioque.*

§. IX.

Ordo nunc rerum postulat, ut ad illas tantarum in corpore humano transfigurationum ac metamorphosium causas & ortus transgrediamur absconditos: sed mox in limine ratione deterritus; plures enim in arte nostra, iique præstantissimi viri, omnes ingenii vires, acerrimo studio in eo potissimum consumserunt, ut veras mirandarum istarum immutationum & conversionum perscrutarentur causas: ast proh dolor! isthæc omnia, subtilioris potius ingenii sunt producta, quam veritatis demonstratæ stabilimenta, isti potius lubrica atque ambagiosa conjectura nitentes, inter falsa veraque mediæ, quasi per tenebras titubantes ingrediuntur: hinc fere exclamandum: „sic placuit superis, querere plura „ nefas!, quam plurima enim sunt, quæ esse scimus, qualia autem sint, ignoramus, & præstat, caliginosam nostram ignorantiam ingenue fateri, quam ingeniosa tantum figmenta, omni tamen fide caritura, audacter proferre. Latent profecto ista propemodum omnia, latent & latebunt semper crassis circumfusa tenebris, ut nullum humani ingenii acumen tantum sit, quod in naturæ circumvelatæ inaccessibleos flexuososque mæandros penetrare, & cæcas illius operationum occultatarum causas evolvere valeat.

§. X.

In nostro tamen præsentî casu, aliquam fat probabilem causam reperiri posse, arbitramur, quam animus, aut re ipsa veram inveniat, aut certe haud procul a vero. Existimamus nimirum insanam illam ægroti nostri spiritum vini porandi cupidinem, per tot annos furiose extensam, istius circuli callosi (§. I.); secutæque inde mortis miserandæ primariam fuisse causam ac fabricatricem; nihil enim magis
C per-

pestiferum, nostræque sanitati, quin imo ipsi vitæ exitio-
 sius esse, continuato spiritus vini abusu, res est unanimi
 medicorum rectius sentientium suffragio dudum confirma-
 ta, & ægri nostri & mille forsân aliis tristibus exemplis
 uberrime probata, adeo, ut de jam confessa & explorata ve-
 ritate nequidem dubitare liceat; autopsia porro edocti sci-
 mus, illius potulenti generis abusione, humores nostros
 inspissare, rigidas tandem & inertes reddere fibras muscu-
 lares, rigere facere tendineas & membranaceas sub cute fi-
 tas partes, præmaturam inducere senectutem (x); hinc,
 quam summa cum cautela in usu talium spirituum fer-
 mentatorum sit mercandum, elucescit; duplici siquidem ef-
 fectu, inspissandi liquida & contrahendi solida, infinita, si
 imprudenter usurpentur, possunt producere mala: sic erant
 in cadavere ebriosæ mulieris lien, pancreas, hepar, pul-
 mones, sicca, scirrhusa, pro parte quasi petrefacta, glandulæ
 omnes internæ, externæque reperiabantur lapideam
 fere habere duritiem (y). Omne nunc illud, quod humores
 nostros præcipue lympham inspissare valet, intumescentiæ,
 indurationi, scirrhusitati dabit originem; scirrhi vero stri-
 cte sic dicti sedes, præprimis in omnibus glandulis, cujus-
 cunque sint familiæ, esse videtur, (quibusdam saltem aliis
 visceribus exceptis) quarum latera omnis generis vasculis
 ditantur, minimarum enim arteriolarum in earum follicu-
 lum hiantia oscula, liquidum deponunt singulare, arterio-
 sa fabrica a sanguine allato, ad glandulas secretum, quod
 in illarum cavo collectum per emissarium exiens, varios
 variis in C. locis præstat usus. Has nunc anatomici & phy-
 siologi simplices s. excretorias vocare solent; illæ vero,
 quæ paulo copiosiori vasorum complicatorum comateu
 instruuntur, quæ firmiori filata tela devinciuntur, quæ-
 que

(x) Cf. Celeb. SPIELMANN, Præceptoris ac Fautoris perpetuo colendi
Instit. Chem. An. 1766. edit. p. 336.

(y) *Acad. des Scienc. Lann. 1706. p. 29.*

que aquam sanguinis in angustiores canaliculos transeuntem, non per patentem, in cavum aut superficiem, excretorium ductum emittunt; sed eandem aut lymphaticis venis ad illas appellentibus, atque ex illis rursus egredientibus, confidunt; aut illico ipsis sanguineis venis inde revertentibus, reddunt, conglobatæ s. lymphaticæ vocantur (yy). Quicquid nunc succum huncce glandulosum coagulando, inspissando (uti de spiritu vini dictum) ita immeabilem reddere potest, ut per illarum emissaria aut modo dictas vias liquidum secretum ob spissitudinem exire nequeat, illud glandulas tandem faciet infarctas, tumidas, induratas, scirrhusas, id quod & nostro in casu, in glandulis bronchialibus reliquisque, cadaveris sectione induratæ repertis factum esse, quilibet mecum perspiciet, quas priores nunc tanquam causam œsophagi morborum secundariam agnoscimus: dum nimirum gulæ latera dextrum sinistrumque quasi includebant, sensim dein sensimque majus in volumen crescentes, tubum huncce utrinque ita comprimebant, ut sic circulus, dextro in latere, ob majorem glandulæ ejusdem lateris magnitudinem, compactior fuerit exortus; quem recte ex definitione calli, vocavi callosum, qui scilicet est complexus partium molliorum membranacearum maxime, paulatim increfcens, durus admodum indolensve, a vasis diu multumque compressis, vel liquido suo transfluente alio modo orbatis, tandem inter se concrevis oriundus; exempla, quæ id ultimum probant, habes in promptu: cogita, si vis, canalem

C 2

(yy) Cum scirrhostas in hac utraque glandularum specie extiterit, sollicite hic conglobatas glandulas a simplicibus distinguimus, cum quibus sæpissime confundi solent. Fabrica plenior, globosa vel oli-
varis facies, lymphæque in illis secreta, non per emissarium peculiare, sed per lymphaticas venulas, in majores quandoque lymphaticas, aut pure sanguineas venas hiantes, effusio, fundamentum distinctionis est. Hinc etiam conglobatis glandulis lymphaticarum cognomen, uti simplicibus illud excretoriarum impositum est. NUKRIUM in *Adenogr.* p. 27. adeat, qui optime eas extricatas nosse cupit.

nalem arteriosum Boralli, venam arterialque umbilicales, vasa in foetu patentissima; hæc, illo nunc enixo, sanguine ob mutaram circulationem privata, paulatim fiunt impervia & solidissimi ligamenti induunt naturam. Sic in recens natis nullibi adhuc callus apparet, sed postea, dum incedere conantur, toro corpusculi pondere pedum plantis sustentato, incipiunt vasa ibi complanata, liquido expresso, concrefcere & callum facere. In fabris ferrariis ab attritu mallei, sæpe manuum volæ, corneam acquirunt duritiem. Quanto citius jam minimi vasorum canaliculi, uti in œsophagi tunicis existunt, compressi a quacunq; causa ac fluido orbati inter se coalescent? An forsitan & sæpius ventus frigidus borealis, seu fervidorum poruum Caffæ &c. forbillatio, talium malorum quandoque esse possint cause antecedentes? non negavero, nec improbabilia plane videntur, præsertim si adhuc consideres, quod per œsophagum acria, austera, fervida fere, frigidissimi dein porus similiaque transmittantur, quæ omnia agunt partim liquida coagulando, partim solidas partes, relaxatas paulo antea, iterum corrugando.

§. XI.

Funestus autem talis morbus sese primo manifestare solet, quod solidi cibi cum difficultate quadam deglutiantur, ægrique in œsophago leve quoddam sentiant obstaculum, ad variam in variis altitudinem, ubi deglutita, antequam in ventriculum detrudantur, paulisper hærent. In hoc statu manet malum quandoque per plures menses, imo per tres annos hoc factum fuisse novit Ill. VAN SWIETEN (2); sic ut minutissime dissectas carnes, panem similiaque adhuc deglutire quamvis lente possint, liquida vero alimenta satis commode adhucdum assumere valeant. Sensim deinde magis magisque angustatur œsophagi tubus, ut ne vel micula panis quidem fere descendere possit, sique ægri tales hoc

(2) *hic. T. II. p. 646.*

tentant, hæret in œsophago, & post aliquot horæ minuta cum insigni mucî quantitate, nostri §. I. adinstar, rejiciunt per os; hinc fit, ut tenacem pituitam morbi causam stantant ægroti; hancque incidendam & evacuandam omnimolimine velint: salivam autem ac mucum hunc oris, faucium, œsophagi ipsius hic accumulari, adeoque pituitam illam effectum, minime hujus mali causam esse, cuilibet mecum facile patebit; pater & simul, cur nostro in casu pars œsophagi superior sive supra circum, præternaturaliter erat dilatata: sensim enim morbo adaucto, ingesta tandem ob nimiam angustiam transire nequibant, sed maxima pro parte regurgitabant; dum nunc œsophagus, nimia deglutitorum ac mucî ibidem accumulati plenitudine ultra modum erat expansus, debuit necessario dilatari hæc pars, dilatata hoc modo ultra limites, irritatæ hujus fistulæ fibræ musculares, valde alias irritabiles (a) sese convellere nitentur, convulsis sic, actu fiebat, ut contenta subito expellerentur sursum. Elucescit præterea, unde ille odor ex aperto abdomine gravissimus, sanguinis inflammatorio-gangrenosæ stasés in venis mesaraicis, totiusque corporis ficitas atque consumptio suum habuerint ortum: nimirum, dum semper per insensibilem transpirationem atque urinam multum humidi etiam laudabilis differtur ex corpore, necesse est, ut, nullis novis advenientibus ingestis nutrientibus, omnia arefcant ac consumantur; sic reliqui dein humores in machina circulantes particulis suis sensim privantur aquosis, hisce diffatis spissiores fiunt, spissi stagnare incipiunt, stagnantes nullo novo accedente chylo, acquirunt tandem præprimis in loco calido acrimoniam, acresfacti majorem excitant attritum, incenditur febris, sequitur plenaria putredo & omnium allegatorum præsentia. Dolorem tandem istum gravativum, quod attinet, ægrum ultimis præsertim vitæ diebus circa præcordia vexantem, illum à liquoris gastrici per longum

(a) HALLER. l. c. §. 620. in fin.

gum jejunium acquisita acrimonia, cujus ope tunica ventriculi villosa cum nervis gastricis irritabatur atque vellicabatur, derivandum esse jure concludimus. Hic verum capituli hujus finis esto, reliqua in sectione visa protendens in subsequens secundum; superesset forsitan ut de ipsa tam atrocis mali medela pauca adhuc proferrem, sed, quamvis mox ab initio ars salutaris quædam spondeat præsidia (b) tamen, ubi pertinacissimi illi morbi jamjam inveterarunt ac per longiores moras invaluerunt, tunc prorsus semper esse solent immedicabilia; *publicandum hinc*, ut cum Celso finire liceat, *huncce singularem funestumque casum hic esse credidimus, non, quo curatio ejus rei ulla sit, sed ut res indicium cognoscerentur, & non putarent, sibi medicum defuisse, si qui sic aliquem perdidissent.* Æque præterea magnus erit medicus, qui incurabilem morbum distinguere potuit, quam qui sanabilem tollere valuit.

CAPUT SECUNDUM.
ATTENTIONE DIGNOS CONSENSUS
ATQUE PHENOMENA RELIQUORUM VISCE-
RUM ABDOMINALIUM PROPONIT.

§. I.

Egregiam sane, inter admirandam omnium animantium compagem, & vastissimam universi hujus molem, intercedere analogiam, res utique est satis superque confessa, cujusque demonstratio minime diffuso indiget verborum contextu: sive enim, utriusque ornatum, sive partium necessitatem ac usum spectes, ubique convenientiam & harmoniam deprehendes insignem, DEUMque pariter ac Naturam nullibi frustraneum quicquam produxisse, certissime

(b) Exempla profant in MANGET, *theatr. anat. L. II. p. 251.* & in RUYSCH, *advers. anat. med. chir. Decad. I, Obj. 10.*

invenies. Inprimis autem prouti in summo telluris margine, modo fluctuosum maris æquor, saporis falsi varietate, publico inserviens; modo fluvii limpidissimi, hinc inde sinuosis flexibus per campos errantes undamque dulcissimam rapido cursu circumvolventes conspiciuntur: sic quoque pulcherrima C. H. machina, quamdiu illam inhabitat anima, varios utcumque humores, tam acres, salinos, quam inspidos, dulces atque amaros, puros simul ac impuros exhibet, qui innumeris viis discurrentes, innumeros quoque in ipsa, modo utiles, modo inutiles producant effectus. Sic fero excipiendo expurgandoque quam plurima dicata sunt vasa, ob Anatomicorum industriam nunc nobis cognita; sic salivam in certis ac peculiaribus suis glandulis, lympham in specialissimis vasculis ac receptaculis, succum vero pancreaticum in solo pancreate elaborari, indeque ulterius distribui, pariter sedula ejusmodi observatio nos dudum edocuit. Bilem denique humorum omnium fere amarissimum solius hepatis beneficio à Massa sanguinea sequestrari, multo cum emolumento postmodum rursus eliminari, iridem hæcæ temporibus habemus in comperro. Quapropter nunc, cum in præsentiarum tenues ingenii vires quodammodo exercere decreverim, primo hujus bilis in cystidem introitum, exponere, deinde illius exitum ulterius evolvere & concinno ordine eruere allaborabo. Aliquid autem hic nimis arroganter affirmare aut decidere velle, meum non esse ea, qua decet modestia, profiteor; cum minime me lateat, quamque de hac re sententiam celeberrimis non destitui Fautoribus, hinc & utrobique probabiliora saltem in medium proferre studebo. Tu interim B. L. sis istius HORATIANI memor: *Si scilicet quid novisti rectius istis; candidus imperti. Si non, his utere mecum.*

§. II.

Hepar, maximum istud abdominis viscus in dextro ple-
rum.

rumque hypochondrio situm (a), in omni ejus ambitu, ex sanguine abdominali ope portarum venæ adducto, in homine ac animalibus fabrica illi similioribus, per minimos hujus venæ furculos minimasque pororum biliariorum radículas, duplicem bilis gignere speciem, omnes, quorum de meliori luto finxit præcordia Titan, uno hodie affirmant ore; cujus una vocatur Hepatica, pellucidior, minus amara, minus viscida, perpetua humorum circulantium protrusione, vi vasorum contractili insita, ut & septi transversi musculorumque abdominalium actione à secretionem suam per ramulos minimos, majores, truncum demum hepatici ductus ipsam, & ductum choledochum in intestinum duodenum continuo propulsa; altera vero à suo receptaculo audit Cystica, priori spissior, amarior, profundius flava cum virore aliquo, nec nisi copia & quarundam virium modo dictarum auxilio per ductum cysticum ac choledochum certis momentis in duodenum profluens. Hæ sunt præcipue utriusque bilis qualitates ac differentiae sensibus saltem sese sentientes, unamque ab altera gradu tantum majori vel minori dictarum proprietatum differre elucescit: in secretionis vero modum illius hepaticæ, inque ipsam totius hepatis fabricam inquirere, & instituti ratio nunc prohibet, neque quisquam de hisce dubitabit; sed ortus & egressus cysticæ bilis est, qui premitur controversiis. Antequam autem ad hæc me prorsus accingam, opus erit ductus hepatici, felleæ vesiculæ, ductus cystici, ductus tandem choledochi s. communis ortum, progressum, situm atque structuram paucis exponere.

§. III.

Ductus hepaticus oritur, uti Cel. ROYSCHEI aliorumque docuere

(a) Fit enim interdum, ut sinistrum quoque occupet latus, prouti hac hyeme mihi in nostro theatro videre contigit in cadavere quodam, cujus omnia viscera cum in medio tum infimo ventre perversum habebant situm.

cuere injectiones, ex radicibus millenis minimisque, ubi-
vis extremis V. P. furculis, in univēsa hepatis substantia
capsulæ Gliffonianæ adnuculo junctis (b); hæ minimæ
radiculæ sensim constuunt in ramulos majores, capaciores,
in ramos demum tot, quot sunt V. P. rami, qui deinde ejusdem
venæ adinstar in duos dextrum sinistrumque cœunt, in plu-
res dividendi. Ex his demum paulo transdivisionem V. P.
suum trahit originem ipse truncus, dexterius ac anterior
V. P. adsidens plerumque complanatus, qui cum omnibus
furculis & ramulis suis ubique in hepate prosequitur trun-
cum, ramos ramulofque V. P.

§. IV.

Vesicula fellea, figuræ nunc oblongæ, vel pyriformis,
vel penitus ovalis, vel alterius (c), posita est in facie he-
patis concava, in proprio lobi dextri sulco, hujusque par-
te maxime anteriori. Annectitur hepatis tum mediantibus
vasis, tum membrana communi, vesiculam ab ista tantum
parte, ubi extra jecoris parēnchyma propendet, investiente.
In adultis plerumque fundus ultra scindentem hepatis mar-
ginem paululum eminent, ita ut colo, jacente præprimis ho-
mine, incumbat, erecto autem corpore fere anterior sit,
leviterque inferior (d). Angustior sensim facta vesicula sese
determinat in cervicem posterius & superius paululum sese
ram, adjacentem initio descendētis duodeni dexterius (e).
Hæc cervix flexuosa incurvataque ascendit, sensim angu-
stior in ipsum ductum cysticum continuatur sinistrorsum
declinantem, ut cum hepatico, qui cysticum proxime co-
mitatur, conjungatur (f); usque dum ad angulum acutissi-
mum

(b) WINSL. T. IV. Num. 315.

(c) EUSTACH. Tab. X. F. 2.

(d) EUSTACH. Tab. XI. F. 4.

(e) Ill. HALLER. prim. lin. physiol. §. 714.

(f) WINSLOW. l. c. Num. 303.

mum ab hepatico recipiatur, quo facto uniti in ductum communem, choledochum dictum, abeunt (*g*). Cervix modo dicta, nec non initium ductus cystici, intus rugis quibusdam obsidentur, quas alii valvulas vocant, quasve Cel. HEISTER (*h*) tanquam spirales descripsit & delineari curavit. Oriuntur hæ rugæ, quarum numerus incertus est, a frenulis quibusdam membranaceis, cervicem vesiculæ, & initium ductus cystici contrahentibus, ut necessario tunica intima reticulata, in obliquas emineat rugas. In vivo autem homine nequaquam bilis itineri obsistunt, id quod experimenta per flatum & pressionem capta uberrime probant (*i*).

§. V.

Ex concursu duorum horum ductuum (§. præced.) oritur tandem ductus choledochus, utroque priorum major, procedit retrorsum, leviterque finistrorsum, deorsumve, usque dum retro intestinum duodenum oblique descendens ac inter hujus intestini tunicas, ubi paululum angustatur, oblique pergens, tres circiter digitos infra pylorum, pancreate ibidem rectus in partem inferiorem ac posteriorem hiat prominentia quadam tunicæ villosæ intra intestinum, ac aperrura longiuscula (*k*) Eodem ut plurimum cum pancreatico ductu insertionis ostio gaudet, interdum vero & supra hunc duodeno, imo nonnunquam ventriculo, uti MÖEBIUS (*l*) & BARTHOLINUS (*m*) nobis fidem faciunt, inferitur. Hanc in insertionem si scalpello attente inquiritur, ablata membrana communi, pancreas cum duodeno involvente, in Glissonii capsulam extensâ, quidam ob oculos venit annu-

(*g*) HALLER. *l. c.* §. 708. GARENGEOT. *Splanchnol. Tab. IX. F. 3.*

(*h*) In *Compend. anat. Tab. III. F. 9. p. 165.*

(*i*) HALLER. *l. c.* §. 709.

(*k*) WINSL. *l. c.* Num. 289.

(*l*) In *Fund. med. phys.* p. 354.

(*m*) In *Anatom.* p. 154.

annulus, choledochum ultra dimidiam ejus circumferentiam ambiens, qui ex fibris longitudinalibus, introflexis & in tunicam choledochi propriam insertis, compositus, primas orbiculares ductum supercandentes, fere includit; reliquæ orbiculares in tractu hujus ductus, per dimidiam circiter pollicis longitudinem, superincedunt canali arque eum includunt usque ad finem quibusdam saltem admodum teneris, sub ipso transeuntibus. Hæ alium rursus constituunt annulum circa orificii introitum in intestinum, ubi quædam ex fibris orbicularibus, a latere canalis biliarii accedentes, spatioque relicto retro canalem delatæ, fasciculum augent posteriorem. Intima autem tunica, mollissima & friabilis, circumambit proxime osculum, quo è cavitate educto, apertura remanet naturalis. Ex connexionione hac fibrarum sequitur, quod fibrillæ longitudinales, quæ inflectuntur & canali inferuntur, dilatent istam canalis partem: orbiculares vero constringant summa in actione positæ, quarum autem usum in §. demum X. ulterius profequemur.

§. VI.

Folliculus nunc biliarius hisce potissimum constat tunicis; prima earum continuatio est membranæ communis hepar cingentis, transvesiculam se conjicientis, non adeo totam investiens cystidem (§. IV.). Altera laxa cellulosa est, in qua vesiculæ vasa ludunt. Hanc sequitur sic dicta musculosa; subtilibus lacertis quasi tendineis, splendentibus partim recte, partim oblique decurrentibus constans, transversales valde sunt obscuræ. Sequentem constituit cellulosa secunda, iterum vasa ac paucas glandulas s. folliculos muciferos setam recepturos continens; observantur hi imprimis circa cystidis cervicem ac Cel. WINSLOW, lacunas illas appellat (n). Hanc tandem excipit villosa, reticulata

D 2

(n) l. c. Num. 296.

rectius nominanda, cum villosæ intestinorum parum sit similis. Pori porro inorganici frequentes adsunt, ita ut bilis per integram vesiculam exsudans, vicinas partes late ringat, imo & flavedo in thoracem usque penetret (o). Eadem fere nunc structura ductus hepaticus, cysticus atque choledochus gaudent (p). Arteriæ, cystidi prospicientes, anatomicis cysticæ gemellæ dictæ communi ut plurimum trunculo ex arteria hepatica proveniunt, ad utrumque folliculi latus decurrentes, satis parvæ, multosque præterea ramulos ad vicinum hepar ablegant. Venæ è vesicula fellea redces, æque cysticæ gemellæ vocatæ, versus cystidis tandem cervicem in duos exiles colliguntur trunculos, qui, vel separatim, vel parvo trunco communi, dextro lateri magni V. P. trunci, inserti, humores a nutritione residuos huic venæ tradunt: Vasa lymphatica, membranam communem perreptantia describit VERHEYEN (q). Nervos denique suos a pari vago & intercostali s. sympathetico magno, hepaticum plexum constituentibus, recipit, qui per rotam ejus substantiam dividuntur. Ductus vascula adipiscuntur sanguifera a vicinia hepatis & duodenalibus.

§. VII.

Tradita jam brevi anatomica vesiculæ felleæ partiumque ad illam pertinentium descriptione, ad ipsam de origine & adventu bilis cysticæ controversiam propius accedamus. Celebres nimirum nostræ ætatis viri bilem cysticam nullam aliam esse statuunt, quam ipsam bilem hepaticam, via retrograda ex ductu hepatico atque choledocho per ductum cysticum in cystidem dalatam. Ast multi, iique celeberrimi Scriptores tam veteres quam recentiores, hancce
non

(o) Vid. III. MORGAGNI in *inimitabili de Sedib. & caus. morbor. opere* Epist. XXX. art. 20.

(p) WINSL. l. c. Num. 302.

(q) In *anat. L. I. Tr. II. C. XVII. p. 93.*

non amplectuntur sententiam; quidam enim eorum eam in ipsa vesicula ex arteriis ipsi propriis, glandularum ope discerni voluerunt; alii crediderunt, dari peculiare ductus, qui ex hepate provenientes, vesiculae ejusque praecipue cervici infererentur, quosque cyst- hepaticos l. hepaticocysticos vocavere; multi demum contra bilis hepaticae in ductum cysticum regurgitationem proponunt iter valde difficile ob angulum, quem cysticus cum hepatico init, acutissimum (§. IV.). In quamcunque ergo harum opinionum inquirere nostrum nunc erit officium.

§. VIII.

Primam harum sententiarum, quod nempe bilis cystica ipsa cystide ope glandularum ex sanguine arteriarum cysticarum secernatur, imprimis foverunt BACKIUS (r), FRANCISC. DE LE BOE SYLVIVS (s), & VIEUSSENIUS (t) horumque qui fuere aesculae, nec ea forsitan hodie adhuc a praeclearis viris haud suffulcitur? imo SYLVIVS insuper credidit, bilem ex folliculo nullam ad duodenum, sed omnem prius ad hepar ferri, id quod tamen postea in Praxi medica mitigavit (u). Huic vero secretioni plurimae sane obstant rationes, quas paucissimis hic proferre liceat: in superioribus scilicet §. II. dictum jamjam fuit, qualis inter utramque bilem intercedat differentia, ut adeo non aliud sit cystica ab hepatica discrimen, quam quod per moram in loco calido, dissipatione vel resorptione partis liquidioris facta, poterit expectari; sic cerumen aurium; analogus certe ille bili humor, mox a sua secretionem satis fluxile blandumque, dum non repurgatur, mora in meatu auditorio spissescit, magis flavescit, amarescit, idque eo plus, quo diutius haer-

D 3

ret

- (r) *Traclat. de corde* p. 6.
- (s) *Diff. med. VI.* p. 27. 28.
- (t) *Trait. des liq.* p. 355.
- (u) *L. I. C. 44.* p. 296.

ret (v). Quodsi nunc inter utramque bilem haud major interest differentia; nulla erit ratio, quæ persuadeat, naturam, nullas amantem ambages, adeo sibi similes liquores parare voluisse, ut eundem in vesicula arteriosis nempe vasis, venosis in hepate fecernat. Porro ad bilem fecernendam, tardissimo sanguinis circulo, & fere prorsus a cordis actione remoto, opus fuisse videtur, minime vero arterioso adeo veloci, eo magis, quo vis cordis valde propinqua est arteriæ hepaticæ, ex qua natales trahere dixi cysticas gemellas §. VI. Præterea, si ad diversitatem attendimus sanguinis V. P. & istius arteriæ hepaticæ, magis adhuc dubitabimus, bilem ex cysticis arteriis posse fecerni: prior enim, materiem subministrans bilis hepaticæ, quam maxime certe discrepat ab omni alio corporis humani, dum ex sanguine constet liquidissima sua parte per tot in abdomine secretiones privato, lienis sanguine attenuato ibique forsân privam passio mutationem; posterior vero ab eo toto differt cælo, qui quippe cordis pulmonumque vires recentissime passus, nihil adhuc mutatus ad vesiculam advehitur. Nolo hic eos adducere, qui plane horum folliculorum existentiam negant, uti LIEUTAUD (w). Huc tandem & spectabunt experimenta ac observationes §. XI. demum allegandæ. Cystica ergo arteriæ unice nutritioni vesiculæ destinata esse videntur, & separando in glandulis muco, qui certe & hic necessarius existit, ne tunicæ vesiculæ, a bilis stagnantis acrimonia patiantur damnum; collato ureterum, vesicæ urinariæ, urethræ exemplo, ubi ubique tales reperiuntur mucosi folliculi, ne hæ partes a liquido acri transferebantur lædantur.

§. IX.

Alteram supra dictarum opinionum, quod scilicet, bilis cystica per peculiare ductus cyst-hepaticos §. VII. adferatur

(v) HALLER. *Element. physiol. T. VI. p. 588.*
 (w) *Comment. Parisin. 1735. Obs. 1.*

tur in cystidem, plurimi & quidem haud infimi subfellii anatomici, antiqui ac recentiores assumerunt & adhuc assument. Olim GALENUS jamjam eorum fecit mentionem (x), posthunc plurimi alii, ut RIOLANUS, HIGHMORUS, SPIGELIUS ac ANTON. DE MARCHETTIS (y). Hos deinde secuti sunt imprimis VERHEYEN (z), GLISSONIUS (a), PERRAULT (b), ISBRANDI DIEMERBROECK (c), BARTHOLINUS (d) BIANCHI (e), BOHNIUS (f), & Ill. BOERHAAVIUS (g). Horum vero Cel. virorum plerique in bobus aliisque animalibus eos tantum observarunt, excepto GLISSONIO, BOHNIUS & Cel. inprimis WINSLOVIO, qui ductus istos in Cadaveribus humanis sese demonstrasse affirmat (h). In brutis quidem horum ductuum praesentia negari haud potest; ast certe eorum in homine existentiam rejiciunt plurimi longe ac sagacissimi anatomici: Ill. HALLERUS illos nunquam se vidisse pronunciat (i), CHESeldenus, qui in prima anatomes suae editione eos adesse dixit, postea in tertia ejusdem libri editione, ipsemet eos refutavit (k), fassus sibi postea nunquam contrigisse, ut in homine detegeret. Cel. HILSTER qui quondam opinabatur; se talem invenisse ductum vidit re postea accuratius examinata, nihil aliud fuisse, quam vas cysticum sanguiferum, flavedine a bile transfudante tinctum (l). Autopsia

(x) de Loc. affect. L. V. C. 6.

(y) Phil. transact. n. 307.

(z) Anatom. L. I. Tr. II. C. XVII. Tab. IX. Fig. 5.

(a) Anat. hepat. p. 136.

(b) Essais de physiq. T. I. p. 339. seqq.

(c) Anat. p. 74.

(d) Anat. p. 150.

(e) Hist. hepat. T. I. C. XVII, XVIII.

(f) Act. Lipsj. 1682. p. 20. 23. & 1683. p. 126. 127. Circul. anat. phys. p. 235.

(g) Inst. med. §. 348.

(h) l. c. Num. 297.

(i) Elem. physiol. T. VI. p. 540.

(k) p. 178.

(l) Compend. anat. p. 88. not. 18.

topsia denique ceu optima rerum magistra, illorum absentiam plane demonstrat: ligato enim ductu cystico, flatuque in choledochum adacto, nullo modo ad folliculum usque penetrat; in bove vero, tanquam bruto ejusmodi ductibus imbuto, mox, flatu in choledochum impulsio, elevatur vesicula, testante id quoque SEGGERO (*m*); eodem modo soluta ab hepate vesicula potest inflari absque ulla aëris elabentis suspicione, simulque abscindi absque bilis effluentis ullo vestigio; si nunc adessent, hisce modis certe non possent nos latere: tantæ enim exiguitatis esse non possunt, ut sensus plane effugiant, cum ipsos pororum biliariorum extremos surculos; ubi venæ portarum junguntur, cera detexerit injecta. Cur idem non & hic fieret?

§. X.

Quod tandem attinet sententiam eorum (*n*), qui contra regurgitationem bilis per ductum cysticum, angulum illum acutissimum, sive membranam, valvulæ instar, opponunt fluctuantem, quæ quidem nulla est (*o*) quamque in utriusque ductus conjunctione posuere, iis adhuc erit respondendum. Lubens quidem fateor, non esse ex hepatico in cysticum promptissimam viam, & nisi aliæ accederent vires ac impedimenta, bilis recta semper via & maxime naturali profueret in duodenum; sed dantur omnino nostro in corpore quædam conditiones, quibus præsentibus liber bilis in duodenum influxus ad aliquod tempus impeditur, imo plane tollitur. Viderur iste influxus semper propter valde obliquam ductus choledochi in intestinum insertionem, retardari, qua fit, ut ille, inter duodeni tunicas serpens, ibi paululum comprimatur & sic angustior reddatur, ut bilis

(*m*) In *Diss. de Ort. & progress. bil. cyst.* p. 18. *L. Bat. hab.* 1733.

(*n*) Huc referendi sunt LAURENTIUS in *Hist. anat.* p. 243. MARCHETTIS *Comp. anat.* p. 28. WINSLOW. *L. c.* 304. alique.

(*o*) HALLER. *Elem. physiol. L. c.* p. 530.

lis adeo hoc tempore guttatim saltem influere posse videatur; integre autem præcludent flatus viam, qui ob varias duodeni flexuras inclusi, ac ob calorem expansi urgebunt quaquaversum intestini latera; ductum itaque tunicis interceptum plenario compriment, vesicæ urinariæ manifesto exemplo, quæ flatu repleta adeo comprimit ureteres, ut omnino nihil per eos exeat (p). Idem magis adhuc motus valebunt peristalticus & antiperistalticus, dum per eos, a superioribus ad inferiora & contra ab inferioribus ad superiora successive continuatos, omnis intestini ambitus contrahatur atque coarctetur. His positis, jure concludimus, quod vacuo & collapsò duodeno, laxatæ fibræ longitudinales, (§. V.) supremæ ductus choledochi parti ad insertionem infixæ, parum agant, sed ab orbicularibus in spontanea contractione consistentibus, superatæ, relinquunt biliarium canalem adeo clausum, ut eo tempore vix guttula per angustissimum locum possit penetrare; huc quoque facit choledochi ostium, quod inter fibras intestini longitudinales ac circulares ita intercipitur, ut fibras carneas ante & post se habeat positas: hæc nunc, durantibus ibidem motibus modo dictis, agentes, denuo claudunt ostium bilisque effluxum impediunt; insuper hic etiam haud immemores simus oportet, in respiratione, alterna diaphragmatis & musculorum abdominalium actione, omnia abdominis viscera, ergo & hepar cum suis ductibus quodammodo premi, hinc liquidum, in ductum hepaticum cholidochumque affluens & effluere impeditum, quaquaversum urgetur, ergo & versus ductus cystici ostium premitur. Si nunc liquidum, in choledocho atque hepatico ductu contentum, nominatis viribus quaquaversum urgeatur; influet bilis, qua datur porta, & ubi minor illius fluxui opponitur resistetia; regressæ vero bili nil obstat, quin rectissima via ostium intret ductus cystici, nulla certe valvula, nullus neque in

E

ductu

(p) HALLER, in BOERHAAV. *præl. acad.* Vol. I. p. 227.

ductu neque in cystide aër: huc ergo intrabit bilis tanto magis, quanto major & diuturnior in duodeno ipsi oritur resistentia, sicque angulus iste acutissimus, qui obesse dicitur, facillime superatur, experimento flatus per ductum choledochum immissi, & vesiculam perfecte subeuntis. Dum nunc ex superioribus liquet, bilem in ipsa vesicula præparari non posse (§. VIII.) nec advehi per ductus cyst-hepaticos (§. XI), nec aliæ viæ hucusque nobis cognitæ sint: nulla superest alia via, quam ut dicto modo, ex choledochu nimirum atque hepatico, per ductum cysticum devehatur in vesiculam.

§. XI.

Enarratis sic cunctis, quæ ad ingressum cysticæ bilis suam conferunt symbolam; coronidis loco ea adhuc proferre liceat, quæ experimenta in vivis instituta, hac de re docuerint, quæ demum in cadaveribus observata sint, quorum organa biliaria calculus obsedit. In canibus superiori jam sæculo facta fuerunt pericula præsertim a BOHNIUS (q), quæ postea præter alios confirmarunt ORTLOBIUS (r), COLE (s), ac J. M. HOFFMANN (t). Eadem dein experimenta accurate repetierunt HEISTERUS (u) alique, & omnia in eo redeunt: si scilicet aperto cani vivo vesicula probe evacuatur & repurgatur à sua bile, deinceps ligatur ductus cysticus, canisque per tempus aliquod aut diem asservatur vivus; tunc aperto, post id tempus, animale, nulla omnino reprehenditur bilis, sed mucus saltem quidam subflavus, minime biliosus ibi collectus; ductus autem cysticus supra ligaturam semper intumescit. BOHNIUS (v) in experimento quo-

(q) *Act. Lips.* 1682. p. 20. 1683, p. 126.

(r) *Hist. part.* p. 135.

(s) *De Secret. animal.* p. 133.

(t) *Idea M. hum.* p. 55.

(u) *Comp. anat. not.* 19.

(v) *l. c.* 1683. p. 126.

quodam sanguinem congrumarum ibidem reperit a læso procul dubio vase cystico majori. Si denique cani vivo dilacerarunt vesiculam ad cervicem usque, viderunt bilem quasi turgescendo ex ductu cystico versus vesiculam defluxisse (w). Idem nunc, quod per docimasiam hæctenus evictum habemus, apparet quoque in Cadaveribus, quorum ductus cysticus calculo plane est obstructus, quo in casu in vesicula nihil unquam se vidisse testatur HALLERUS (x), præter mucum quendam inspidum aut aquulam exhalantem, qualis interdum etiam in folliculo infantum & foetuum reperitur; ubi vero tales calculi non omnem plane interceptiunt viam, paucissima tantum bilis quantitas in cystide deprehenditur, id quod penultima quoque hyeme in theatro nostro mihi videre licuit ipsi: obsedit nimirum calculus quidam, cadaveris cujusdam cervicem cystidis, illam tamen non plane obstruens; dissecta dein vesicula, nihil intrus conspiciebatur præter exiguam bilis spissiusculæ partem, canales autem, ductum hepaticum, cysticum atque choledochum pures, supra & infra obstaculum, a bile ibidem commorante erant repletissimi ac valide dilatati. Cel. LIEUTAUD (y) in cadavere aliquo, cujus ductum cysticum maximus obsedit calculus, vesiculam adeo contractam atque collapsam invenit, ut eam primo intuitu plane abesse crediderit, intrus vero quam paucas aquæ mucidæ guttulas nil reperit. His ergo omnibus collatis sole meridiano clarius videre est, primo vesiculam ex sua fabrica nihil quicquam bilis parare, secundo, quænam sit functio glandularum in cystide obviarum, & tertio per ductus cyst-hepaticos neutiquam bilem cystidi tradi: nulla adeo, præter demonstratam, superest via, quomocunque demum fiat, ut bilis hepatica ejus superet difficultatem.

E 2

§. XII.

(w) Vid. BOHNIIUM, BIANCHI, ORTLOBIIUM locis citat.

(x) Princ. lin. phys. §. 711.

(y) Essais anatomiq. p. 305. 306.

§. XII.

Propositis nunc omnibus, quæ ad ingressum bilis in vesiculam requiruntur, & hucusque universis probatis; id sequitur considerandum, quod præcipue ad ejus egressum in corpore sano facere videtur, partim ex vi ista vitali innata, partim ex mechanismo cum aliis partibus (si aliquis est admittendus) derivandum, & quidem quoad primum rite pertractandum, necesse erit, ut actiones quasdam, quæ sunt in corpore, paulo plenius rimemur. Inter has manifestissima est Motus, quo enim absente, corpus nostrum constitutum esset perpetua in quiete, inertiae corporum charactero constantissimo, dum proprium nostrum C. sine externo moveretur impulsu; hinc & hæc actio a plurimis fere pro ejus vita agnoscitur. Sic observamus in machina nostra partes moventes & partes motas, priores generatim audiunt firmæ s. solidæ, posteriores fluidæ, in quibus proprius motus progressivus visus hucusque nondum est: illis autem evidens inest vis morrix, sed notabili cum differentia & diverso gradu, quo fluidis fundamentum sistitur; ac quidem primus ejus gradus est Vis Cohærentiæ, qua solidæ partes a quacunque causâ distractæ, se in pristinum restituunt statim, nisi potentia distrahens nimis diu atque nimis vehementer operetur. Hæc vis post mortem adhuc restitit in omnibus C. tenacibus dictis, uti hoc in chordis ex animalium intestinis contorsis videmus: hæc enim si distrahantur, elongantur, resiliunt. Ossa magna in senibus secundum naturam elastica non sunt, ast in junioribus flexibiliora, sunt resilientia. Vulnerum labia in emortuo jamdiu animali, cohæsione sublata, a se invicem distant ac dilabuntur.

§. XIII.

Alter vis movendi gradus est Vis Turgescendi, qua ablata partes, quibus inest, mortuæ quasi concidunt. Per hanc

hanc rufefcentia illa & ille fplendor efficitur, quem in C. vivo fanoque adefle videmus; in ægrotante vero immi-
 nurum, in moribundo concidentem, inque mortuo omnino
 collapfum. Hæc Turgefcenti Vis in genere inefl omnibus
 partibus noflris firmis, præcipue mollioribus; quamvis
 etiam duriffimo denti quendam fuppeditet fplendorem,
 quo evulfum a vivo diftinguere facile poffumus. Immi-
 nuta ac fatifcente hac vi, omnes partes inprimis illæ faciei
 fiunt contractiores, genæ evadunt laxiores, concidunt, na-
 fus fit acutior &c. prouti jamjam noverat Medicinæ parens,
 quem nos fecuti, periti aliquor ante fatalem dies, mortem
 præfagire novimus. Ajunt quidem, hæcce ab imminuta ac flui-
 dorum ceflante fere circulatione oriri; aft obfervamus tamen
 ifta phænomena jam per aliquot dies, humorum circulatione
 adhuc durante atque vigente, imo in multis, cum pulfû foli-
 to adhuc fortiori, quibus moriendum protinus eft. Equi-
 dem non negaverim, partes amiffis humoribus manifefte
 collabi, iifque auctis magis rufefcere & fplendere, id quod
 Hæmorrhagiæ & Plethora evincunt: fed non omnem,
 quem volo rurgorem, his tanquam cauſæ unicæ efficienti,
 adfcribi poffe, vix crediderim; cur enim machina a morte,
 nulla prægreffa humorum jactura, adeo manifefte conci-
 deret, niſi hanc deperdidiffet vim? exemplo hic efle pof-
 ſunt strangulati. Nonne hæc omnia vim quandam actuo-
 fam probant, quæ partes rurgeant, fe moveant ac fplendeant,
 abſque ut abſolute materiem corpoream talia producentem af-
 ſumamus? hæc Vis efficit tandem id, quod fluida in majo-
 ribus C. noſtri receptaculis refrenat, & ubi nec manifefta,
 nec fortis contractio fit, illa in ſuo exitu moderatur; fic in-
 geſta in ventriculo, in homine etiam capiti infiflente, bi-
 lis atque ſemen in ſuis veſiculis &c. retinentur, ita ut vi-
 deatur, illam ſenſus noſtri interni communis, inſeparabi-
 lem efle comitem, omnes ſiquidem partes, quas ciet, fi-
 mul efle noſtras percipimus.

§. XIV.

Tertius vis moventis gradus est, Vis Contractionis, qua partes, in quibus floret, ultra statum suum quierum, spontaneum contrahuntur; per hanc verus & manifestus motus procreatur in C. nostro, quem duplicem esse statuimus: aut enim fit ope fibrarum muscularium stricte sic dictarum, quæ nudis cerni possunt oculis: aut fit sola vi vitali infra; contractili, ex legibus mechanicis non explicabili modo, ubi fibræ musculares, saltem ceu fila rubicunda, homogenea, splendentia, plus minusve secundum gradum turgescentiæ laxa, consideratæ, hucusque certo detectæ non sunt. Ad priorem præsertim classẽ refero musculos omnes, cor, ventriculum & intestina, vesicam urinariam, Arteriæ & forsitan Venæ, uterum ac si vis vesiculam felleam; in posteriorum censum traho membranam scroti dartos dictam, membranam uveam, cellulosam telam, puncta lacrymalia, ac villos intestinorum, qui sunt productiones tunicæ dictæ nervosæ, intima vestitæ, venulis & arteriis, vasis lacteis chylosam materiem absorbentibus, nervulisque præditæ. In his necessario Vis Contractionis requiri videtur, licet fibras musculares visui obvias haud possideant, & illa resorptionis causa, scilicet fibrarum intestinorum muscularium distractio, quæ a plerisque assumitur, aperturam quidem foraminulorum qualemcunque demum, in villis producere possit, resorptionem vero nequaquam, nec superaddita attractio adinstar tubulorum capillarum ad eam absolvendam sufficiens erit, quippe mortuo intestino, integro tamen, & eodem uti volunt modo distracto, liquidum villis admorum nequiquam absorbetur, neque & canalis intestinalis contractio hic valet. Quis enim ullius rei gnarus crederet, materiem chylosam prellam in lactea posse impelli vasa? rem manifestissime videmus in punctis lacrymalibus ceu organis manifestæ contractionis, villisque in-

restinalibus functione & fabrica fere similibus; hæc appul-
 sis lacrymis, foraminibus suis patula introitum concedunt
 & propria contractione intus propellunt; irritata vero plus
 solito, vi se contrahendi privantur atque continuo lacry-
 marum ingressum denegant. Nonne igitur suspicari fas est,
 quod vasa villorum intestinalium absorbentia simili vi & ra-
 tione quoque agant, omni violentiæ inimica?

§. XV.

Simili etiam se contrahendi vi insita, venereo appetitu
 incitata, se evacuare videntur vesiculae seminales. Ajunt
 quidem, ani musculos levatores, sua contractione contra
 vesicam urinariam prementes eas emulgere: ast hæc hypo-
 thesis naturæ vix consentanea apparet, siquidem isti muscu-
 li voluntati liquido obediunt, & tamen contentum in vesti-
 culis semen sæcum adinstar, pro lubitu, eorum contractio-
 ne extrudere haud valeamus. Vesica præterea urinaria, mira-
 rissime, quando semen ejaculatur, adeo est repleta, ut di-
 ctis musculis pro obstaculo, contra quod vesiculas appri-
 merent seminales, inservire posset; nata enim inde molestia
 ac incommodo, feminis expulsionem aut in totum forsitan
 impediret, aut saltem sua voluptate, homines privaret.
 Sic quoque æque credibile esse puto, vasa deferentia, du-
 ctus excretorios glandularum parotidum, pancreatis reliqua-
 rumque emissaria, non inertes tantum esse canales, qui transi-
 rum humorum ob suam inertiam tantum concedunt; sed
 potius istos propria contractione expellunt, id quod paro-
 tidum præprimis probare possumus exemplo, quando ni-
 mirum appetitum istum, qui nobis ciborum necessitatem
 indicat, famem puto, patimur: nonne statim, si edulium
 quoddam sapidum, sub nostrum aspectum venit, aut quan-
 do saltem de tali cogitamus, papillæ linguae quasi prosi-
 liunt, tenduntur, urgent maxime, saliva itidem, sine glan-
 dularum pressione mechanica, sponte profluit? Natura ergo,
 omni-

omnibus in partibus sibi similis, uti tota per se actiuosa est, sic quoque omni organo vim insitam actiuosam communicasse videtur, ut ipsa agens suam ad torum conferat symbolam.

§. XVI.

Eadem nunc ratione, vis propria se contrahendi inest vesiculæ felleæ, cum suis ductibus annexis cystico, hepatico atque cholidocho. Solent quidem Physiologi pro explicanda harum partium actione, ac expulsionione bilis hepaticæ atque cysticæ, vario adscribere mechanismo, diaphragmatis scilicet, & quando expansi sunt ventriculi & intestinorum pressioni. Antiquissimus ex his, qui hanc amarunt sententiam, est GLISSONIUS (z), quemque reliqui fere omnes in hunc usque diem secuti sunt, quique obseruationibus RIOLANI (a), CARONIS (b), BORELLI (c), LISTERI (d) probare conantur, bilem non aliter ac septi transversi, ventriculi atque intestinorum auxilio emulgeri, quia isti vesiculam in hominibus ac animalibus fame demortuis semper, (uti & in nostro erat casu) plenissimam ac turgidissimamprehenderunt: sed videamus an hoc etiam fiat natura duce, ut huius mechanismi adminiculo ista fluida exprimantur. Diaphragma, si validius tenditur, renititur quidem vi musculorum abdominalium, hepar paululum retrorsum repellentium, sic ut dicere facile posses, hocce viscus quasi in prelo esse, & tali modo vesiculam evacuari: at si accuratius ad fabricam, insertionem & situm diaphragmatis attendamus, dilatationem ac contractionem thoracis ac hypochondriorum vix, imo nunquam tam fortem tunc esse, ut hepar cum sua vesicula inde posset emulgeri, videbimus. Quod atinet distenti ventriculi & intestini duodeni pressionem

(z) De Hepat. C. XX.

(a) In Anthopograph. p. 125.

(b) Zod. med. gall. ann. IV. Mens. Febr.

(c) De mot. animal. L. II. Prop. 147.

(d) De Hepat. c. II. p. 369.

sionem, hæc organa in statu sano vix ad eam diametrum
 distenduntur, quam accipiunt per flatum summa vi impulsam,
 ubi tum demum visa sunt, posse folliculum biliarium compri-
 mere; an vero bilis tantum tunc temporis intestino affluere
 deberet, si forsitan gulo quidam ventriculum ita infarciret?
 an & tunc in his, pro eorum lubitu exprimeretur? Sane
 nec anatomæ, nec naturæ consuetus procedendi modus,
 hæc admittere sinunt: positus enim duodeni talis non existit,
 ut illud expansum ac pressum a distento ventriculo ullo modo
 premeret fellis vesiculam, neque bene saturati istam anxietatem,
 hypochondriaca certe intolerabiliorem, bona nostra fortuna
 pateremur, qualem tamen omni vice ea pressione tolerare
 deberemus; ergo credere æquum est, vesiculam felleam,
 fibris etiam muscularibus (§. VI.) haud destitutam, ductus-
 que communicantes, tum a contentis tum affluentibus hu-
 moribus, & forte a majoribus intestinorum motibus in-
 citatos, contractione ipsis propria ac insita, bilem cysticam
 totumque laticem hepaticum in duodenum propellere. Hoc
 modo hæcce propulsio fieri poterit, quocunque demum in
 situ C. sit constitutum; siquidem in homine erecto, fundus
 vesiculæ, ultra hepatis oram descendens, imus est & ante-
 rior, cervix suprema & posterior, ductus denuo descen-
 dens (e); præterea hic ipse situs in homine dorso innixio,
 fit totus quantus fere inversus, & si lateri dextro iacumbi-
 mus, ipsius fundus magis inferior existit, quando vero in
 latere cubamus sinistro, oblique sursum spectat (f); cum
 è contrario illud, quod ex mechanica explicatur, Fautori-
 bus propter diversam C. in qua semper vivimus positionem,
 maximam pariat difficultatem.

§. XVII.

Hæc vis autem contractilis insita, qua verus in C. fit motus,
 rite non agit, nisi incitata ab aliqua re quam generatim sti-
 mulum nominamus, qui talis est conditio, qua præsentem
 contractio pro vario incitamenti gradu plus minusve per-
 ficitur;

(e) EUSTACH. *Tab. X. F. 2.*

F

(f) WINSLOW. *l. c. 291.*

ficitur; hi vero stimuli proprie causæ contractionem efficien-
 tes non sunt, quia sæpius motum aliquem fieri videmus
 in partibus iis, quas naturaliter ad contractionem incitare
 debent, non incitantibus etiam illis potentiis actuosis, sti-
 mulantibus, parotidum (§. XV.) exemplo, hæcce probante,
 collato: sed solummodo vim moventem connatam, prouti
 partes contractiles diversimode tangunt, consensu quodam
 incitant. Egregie sane a Summo naturæ Conditore stabili-
 tum est, ut eadem vis, quam vis contrahens sua actione
 exsequitur, ei simul etiam pro naturali sit stimulo; sic vo-
 luntas musculis in statu sano pro stimulo inservit, sanguis
 arteriis, venis & cordi ea in tria stadia, Diastolen scilicet
 Systolen & quietem brevissimam, in qua cor ad novam us-
 que diastolen est; ingesta ventriculo & intestinis, fel suæ vesic-
 ulæ & ductibus, materies chylosa vasculorum intestinalium
 absorbentibus, fœtus utero, urina suæ vesicæ, lux iridi,
 lacrymæ punctis lacrymalibus, saliva, succus pancreaticus
 & reliqui in glandulis secreti humores suis ductibus excre-
 toriis, semen suis vesiculis & vasculis deferentibus. Hæc se-
 cundum naturam sic se habere observationes & pericula in
 animalibus & hominibus instituta evincunt. Stimuli nunc
 hi, pro sua indole diversa, partium contractionem quoad
 intensitatem & tempus moderantur: hinc aucta illorum na-
 turali vi, contractio etiam incitatur magis, & intenditur
 in partibus contractilibus, veluti sunt ventriculus, intesti-
 na, fellea vesicula, uterus, vesica urinaria &c., quorum
 quodvis, prout suo contento distenditur & incitatur, se
 ocius serius contrahit. Hæc autem modo dicta iterum non
 sufficiunt, ut hæc vis contrahens perfecto & debito modo
 agere possit, sed requiritur adhuc debitum robur in solidis,
 requiritur debita illorum nutritio, qua singulæ nostri C.
 partes, quomodocunque demum id fiat, in statu integri-
 tatis conservantur, & id, quod antea deperditum est, re-
 paratur: clauso nunc œsophagi tubo, uti in nostro casu
 (§. I.)

(§. I. C. I.) erat, impediatur plane illa; alimenta enim non possunt tunc ventriculo ac intestinis ingeri, materies ergo nutritia nulla poterit elaborari; hinc solida sua nutritione privata debilitantur, totum corpus emaciatur, vis vitalis, ceu primaria vis contrahentis causa efficiens labefactatur; sic fit, ut receptacula vi contractili sensim sensimque orbara, intus contenta propria contractione non possint propellere; hinc rurgida illa fiunt, hinc magna illa in cadavere nostro cystidis felleæ, venarum mesaraicarum, reliquarumque distensio.

§. XVIII.

Supereft adhuc, ut de liene (§. I. C. I.) ejusque cum ventriculo, quem proponunt, mechanifino, quædam tantum proferamus verba: situm scilicet est istud viscus in homine sano recteque facta ita, ut in laterali & posteriori parte hypochondrii sinistri caveaque abdominis superioris sit, & ligamento suo mesocolico, in quo nidum habet impressum, inicitur; a quo deinde ad ventriculum, œsophagum & septum transversum usque firmatur, convexa vero parte respondeat costis plerumque decimæ atque undecimæ; hinc valde mobilis existit, & cum unice fere ad ventriculum firmiter annectatur, perpetuo suam mutabit molem, uti nimirum ventriculus plenus erit, aut vicissim inanis; cum præterea mollissimus, spongiæ adinstar, existat, sanguineque inter omnia viscera plenissimus, non poterit non a pleno ventriculo comprimi, ejusque moles diminui, & contra costas urgeri, auxiliante simul alterno diaphragmatis musculorumque abdominalium motu; hinc cum magno ventriculo lien minimus (g): è contrario autem, quando ventriculus vacuus est, tunc quidem laxum in viscus, sanguis grandis arteriæ lienalis tanto facilius se diffundit, mollesque venas magna copia irruit itemque distendit, quanto plus de priori, ventriculi nempe pressione fuerit nunc demtum.

(g) Mem. de l'Acad. des Sc. An. 1752 p. 231.

detrum. Simplicissimo sane artificio hic finis obtineri videtur, artamen quoque videtur alia adhuc vis activa, major fere illa superesse, qua sanguis nihilominus ad hepar licet lentius redeat: si enim per mechanismum, ventriculi ope, solummodo hoc fieret, nonne lien nostro in casu majus debuisset habere volumen, ac actu habuit? nonne ergo vis illa priva, superstes adhuc, iterum fuit, quæ sanguinis iter hucusque ex liene promovit? cum ventriculus collapsus, hac vi etiam jamjam privatus, nequaquam illum premere potuerit. Hæc ergo posita, quamdiu in statu vivimus sano vegetoque, quamdiu debita sit nutritio, perpetuo suas exercet vires, & contenta in visceribus, sua vi contractili propellit; labefactata vero illa, sanguis non amplius tam magno cum impetu etiam in lienem irruet, humores sensim paulatimque restitabunt contenti, incipient stagnare, idque eo magis, quo plus particulis suis aquosis (§ XI, C. I.) sunt privati; ergo cuilibet patebit, vim illam mechanicam, secundariam tantum præstare actionem. Quod tandem intestina attinet collapsa, eadem ob eandem vim imminutam tali in statu reperta fuisse judicamus; nulla nimirum alimenta poterant ingeri, a nulla præterea materie intus contenta poterant distendi; hinc illa non potuerunt non, quin tale in angustum collaberentur lumen, quale (§. I. C. I.) fuit recensitum; & sic omnibus tandem viribus actuosus tam infirmitis, quam mechanicis fractis, anima demum eo abiit, quo DEUS jusserit. Filium hic abrumpendum scribere plura vetat, hinc accipe serena fronte B. U. hæc pauca, non quidem pro dignitate, sed pro ingenii modulo exhausta, & ideo

*Archiatro summo sint dictæ ex pectore grates,
Tantas quod vires siverit esse meas,
Nunc porro serva mentem cum corpore sanam
Et studiis nostris perge favere DEUS.*

Straßburg, Med. Diss., G. Gell-
geyser

ULB Halle

005 359 899

3

DISSERTATIO INAUGURALIS
M E D I C A

D E

F A M E L E T H A L I

E X

CALLOSA OESOPHAGI ANGSTIA, CUM
DETECTIS IN QUIBUSDAM ABDOMINIS VISCERIBUS
ATTENTIONE DIGNIS PHENOMENIS.

Q U A M

NUMINE DIVINO FAVENTE

E X C O N S E N S U

GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ

P R O L I C E N T I A

G R A D U M D O C T O R I S

I P S I Q U E A N N E X A P R I V I L E G I A

R I T E C O N S E Q U E N D I

SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIET

ERNEST. GODOFREDUS GYSER,
SULZBURGO BADA - DURLACENSIS.

DIE XII. SEPTEMBR. A. R. S. MDCCLXX.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI,

Ex Prelo JONÆ LORENZII, Typographi.